

KARATAY
BELEDİYESİ

KARATAY BELEDİYESİ'NİN
KATKILARIYLA

Merhaba

merhabahaber.com

f /akademiksayfalar

CİLT: 21 • SAYI: 17
28 NİSAN 2022 PERŞEMBE

KADEMİK

Sayfalar

Kurucusu: **Dr. Mehmet Ali UZ**

Yayın Kurulu: **Dr. Mehmet Ali UZ - Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU - Ahmet ÇELİK - Ali İŞİK - Av. Serdar CEYLAN - Hasan YAŞAR**
maliz@merhabagazetesi.com.tr - saimsakaoglu@hotmail.com - celikahmet66@hotmail.com - baskuyulu@gmail.com - srceylan@hotmail.com - hyasarkonya@gmail.com

Vefatının 45. Yılında
Mustafa Necati Elgin

ÖZEL SAYI -1

Dr.
Mehmet
Ali UZ

M. NECATİ ELGİN'İN 45. VEFAT YILDÖNÜMÜ DOLAYISIYLA

27 Nisan 2022 yani dün güzel bir tevafukla M. Necati Elgin'in 45. vefat yıldönümüydü. Beşli ve sıfırlı yıllar önemli anma dönemleridir. Biz de bu 45. vefat yıldönümünde onunla ilgili iki özel sayı çıkarmayı uygun bulduk. Bu çeşit anmaları daha önce de yapıyorduk.

Necati Elgin, yirmi yıldan fazla Konya'da bulunmuş. Konya'da bulunduğu bu dönemde o, Konya tarihî ve kültürü ile ilgili pek çok araştırma yapmış, Hazret-i Pir'e hizmeti gaye edinmiş, hep Mevlâna muhiplerinin hizmetinde olmuş, döneminin meşhur ilim, kültür insanları ile mevlevilerinin büyük saygı ve sevgisini kazanmıştır. Necati Elgin şiirlerini toplu vaziyette değil de dağınık şekilde vermiş. Yer yer şiirle tarih düşürdüğü de görülmektedir. Bunları gün yüzüne çıkarmak boynumuzun borcu gibi oldu. Tabii takdir buyrulur ki bunları kendi başıma yapmam mümkün değil. Genç kardeşlerimizde devreye girdiler. Bu sayıdan itibaren ona yazılan pek çok mektubu, neşredilmeyen makalelerini, bilgi ve belgeleri okuyucularımıza sunmaya çalışacağız.

Mektuplarda kullanılan ifadeler insanı hayrete düşürüyor. Necati Elgin'e yazılan mektup-

ların pek çoğu ellerinden, ayaklarından öperiz ifadeleri ile son buluyor. Onu ziyarete gelen ve sohbetine katılanlar arasında kimler yok ki! Herkes onunla sohbete can atıyor. Bir seferinde de Hazret'i ziyarete Zeki Müren gelmiş. Bir süre sohbet etmişler. Zeki Müren giderken sokak kapısına kadar sırtını ona dönmeden arka arka gitmiş. Bu olay bile insanı hayrete düşürmeye yetiyor. Bu bizde çok saygı duyulan büyüklere karşı gösterilen bir gelenektir.

Necati Elgin, tam bir hizmet eri ve kültür âşığıdır. Gittiği her yerde kültür araştırmaları onun en büyük meşgalesi olmuş. Erzurumlu Emrah'ın doğum yeri Erzurum'dur. Emrah, Anadolu'nun pek çok yerini gezmiş, en sonunda Tokat'ın Niksar ilçesine yerleşip orada vefat etmiştir. Muhtemelen Necati Bey, Niksar'da görevli iken Osmanlıca el yazısı ile Erzurumlu Emrah'ın divanını hazırlamış. Necati Bey'in arşivi bana geldikten sonra Tokat ve Niksarlılardan bir grup bana gelip bu divanı aldılar. Bunu yeni harflere çevirip bastırdılar. Biz bu sıralarda *Konya Ansiklopedisi* çalışmalarını yapıyorduk. Sonra divanı alanlar divanı geri getirip bana iade ettiler. O zamanlar basılan bu divan bana ulaşmamıştı. Kita-

bın ikinci baskısı bana Sayın M. Necati Güneş tarafından bu yakınlarda gönderildi. Kitapta Necati Elgin Bey'in oğlu Ahmet Güner Elgin'in de "Babam Necati Elgin" başlıklı bir yazısı bulunuyordu. Oğlu bu yazısında Necati Elgin'in birçok bilmediğimiz yönünü anlatıyordu. Bu yazıyı da özel sayımıza aynen aldım.

Kâmil Uğurlu Bey'le telefonda konuşurken oğlu: "Ahmet Güner Bey, sağ olsaydı bu çalışmalarımızdan ne kadar memnun olurdu" deyince Kâmil Bey, "Kızı Zuhal Hanım sağ, İstanbul'da yaşıyor" deyince ne kadar memnun olduğumu anlata-mam. Kâmil Bey, Zuhal Hanım'ın adresini ve telefon numarasını gönderdi, telefonla onunla temas kurdum. O da bu çalışmalarımızdan çok mutlu oldu. Onu da İstanbul'da bulunan torunum Melik Bey'e hava-le ettim. Melik de Zuhal Hanım'ın babası ile ilgili düşüncelerini ve Konya hatıralarını nakleden çalışmalar yapacak.

Pek çok özel kütüphane ve arşiv belgeleri resmi kurumlara veriliyor. Bir anlamda onlar kilit altına alınmış oluyor. Ama bunları araştırıp soran kimse olmuyor. Kültür hayatımız âdeta çorak toprağa döndü. Bu konuda insan yetiştiremiyoruz. Elli, atmış yıldır günlerce kaybettiğimiz kültür değerlerimizi anlatmaya çalıştım. Eğitim ve kültür meselelerinde geline nokta gerçekten üzüntü verici... Biz Necati Elgin ile ilgili çalışmalarımızda gayemiz, onu unuttur-mamak ve onu tanıtmaktır.

Muhterem Mehmed Ali Uzun
Beyefendi

Babama duyduğum ilgi ve
emniyet hatırasını yazıya geçmek
için teşekkür ederim.

İlk bildiğim ~~evrak~~ ve
notlar bunlar. Bildiklerimi ~~gösterdim~~.

Kâmil Uğurlu bey kendimiz
sizin tahkikinizden sonra bu de-
kretinizin elden geçirdiğimi söze-
biliriz.

Bilgiye sunarım. Tahrir
konusu ~~sevgili~~ ediyor ve saygıla-
rımı ~~iletiyorum~~.

Ahmet Güner ELGIN
5- Mart- 2008

Ahmet Güner Elgin'in bir mektubu

Eğer bu yaptığımız çalışmalarını kitap hâline de getirebilirsek gaye hâsıl olmuş olur. O zaman Necati Elgin gibi bir insanın adının Konya'da yaşatılması için yetkililere bir de teklifimiz olabilir.

Bu iki özel sayıda Necati Bey'in hayatı ve arşivi yanında, Necati Bey'in Fuzulî ile ilgili anma programında yaptığı bir konuşma, Neyzen Niyazi Sayın'ın bir mektubu, merhumun bir araştırması ve dostlarımızın hatıraları yer alacak. Okuyucularımızın beğeneceğini ümit ediyor, merhumu bu 45. vefat yıldönümünde rahmet, minnet ve saygıyla anıyorum, makamı cennet olsun.

Dr.
Mehmet
Ali UZ

45. VEFAT YILDÖNÖMÜNDE M. NECATİ ELGİN'İN HAYATI, ÇALIŞMALARI VE ARŞİVİ

1907 yılında Kiğı'da doğdu. Babası Ahmet Tevfik Bey, annesi Munise Hanımdır. Erzurum'un tanınmış ailelerinden Şiroğlular'a mensuptur. Mus-tafa Necati, babasının ordudaki görevleri dolayısıyla öğrenimini çeşitli il ve ilçelerde tamamladı. Babası Ahmet Tevfik Bey'in Sarıkamış'ta şehit olması üzerine beşkardeş ile birlikte bütün sorumlulukları annesi Munise Hanım'ın omuzlarına bindi. Büyük ağabeyinin de daha genç bir zabıt adayını iken, Çanakkale'de şehit olması, Erzurum ve civarındaki Rus-Ermeni saldırıları üzerine aile Tokat'a gelip yerleşti.

1339/1923 yılında Tokat İdadisini bitirdi. Bir süre de Askerî Lisede okudu. Ayrıca Öğretmen Okulu imtihanını vererek öğretmenlik mesleğine intisap etti. İki kardeşi askerî okullarda okuyarak subay oldu. Abaları da subaylarla evlendi. Ailede tek sivil olan Mustafa Necati,

1929'da Cumhuriyet'in öğretmen ordusuna katıldı. İlk görev yeri Niksar'dır. Orada, yine bir ordu mensubu olan ve İstiklâl Savaşı'nda büyük hizmetleri bulunan Üsteğmen Osman Nuri Özbekin kızı Semiha Hanımla evlendi.

Soyadı Kanunu çıkınca Elgin soyadını aldı. Niksar'da özellikle folklor araştırmalarına ağırlık verdi. Diğer öğretmen arkadaşları ile birlikte Niksar Halkevi dergisi ÜLKER'İ çıkardı. Dergi, ilim ve sanat çevrelerinde büyük ilgi gördü. Evliliğinden A. Güner, Şahika ve Zuhâl adlarında üç çocuğu olan M. Necati, Büyük Erzincan Depremi (26 Aralık 1939) sırasında Reşadiye'nin Bereketli köyünde idi. Niksar'dan sonra Konya'ya nakli yapıldı. Mevlâna Müzesi yanındaki Dumlupınar İlkokulunda görev başlandı.

Aynı zamanda iyi bir hattat olan Necati Elgin, hattatlığı da Tokat'ın meşhur hattatlarından Sarı Mehmet Besim Efendi'den öğrendi. Daha ziyade nesih, ta'lik ve rik'a yazılarında ihtisas sahibidir. Mevlâna'nın 440 sayfalık Fihimafh'ini Konya Müzesi'ndeki tek nüshadan kopya ederek zamanın Belediye Başkanı Muhlis Koner'e hediye etti. Arapça ve Farsçayı da Turhallı büyük âlim Hacı Mustafa Efendi'den okuyan Mustafa Necati, şiir ve edebiyatla da ilgilenmiştir.

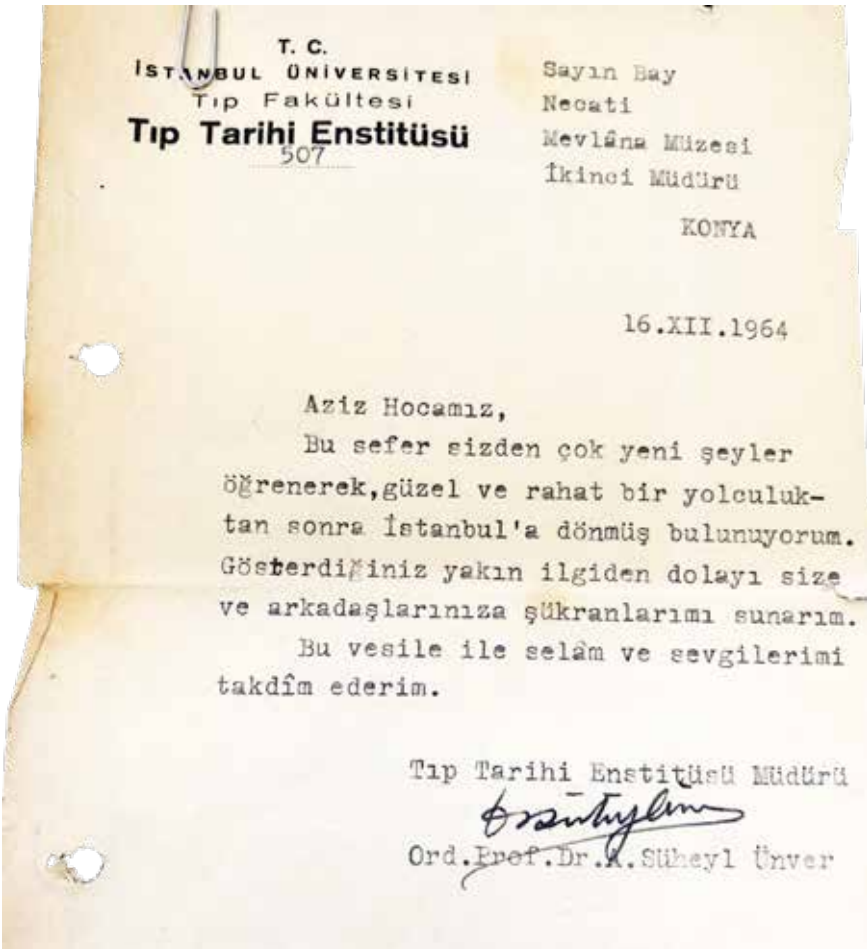
Merhum, 1940 yılından vefatına kadar, Mevlâna Hazretleri'nin manevî dünyasına kendisini adadı, mesleki ve ilmî yöndeki bütün çalışmalarını bu konuya tahsis etti. Öğretmenliğinden kalan boş zamanları Konya Türk Ocağı ve Konya Halke-

Mustafa Necati Elgin (1907- 1977)

Dumlupınar İlkokulu'nda öğrencileri ile birlikte.

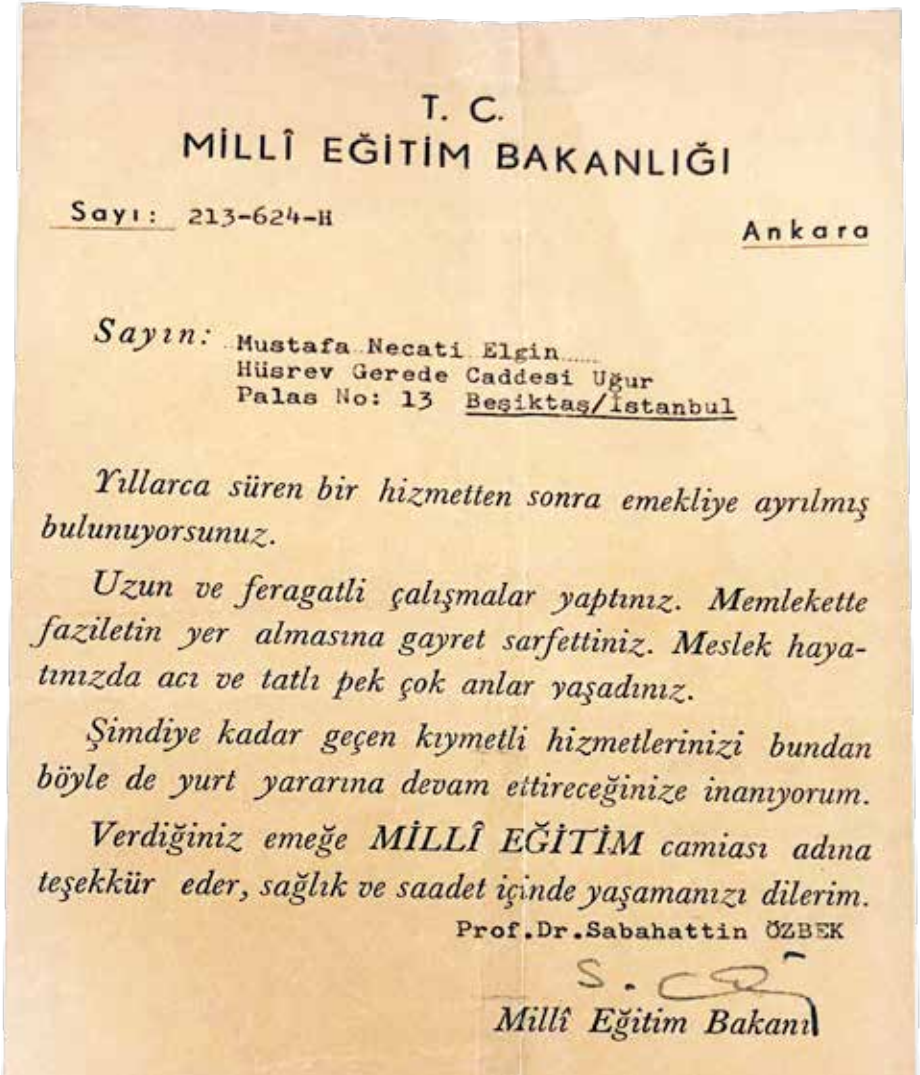
Süheyl Ünver'in teşekkür mektubu..

vi'ndeki çalışmalara ayırdı. Halkevi Tiyatrosu'nun bütün oyunlarında rol aldı. O sıralarda Hal-kevi Kütüphanesini yöneten Veli Sabri Uyar'la çok yakın bir dostluk kurdu. Büyük bir emek mahsulü ve sahasında tek denilebilecek bir eser olan "III. Selim-İlhâmî Divanı" adlı eserini yayımladı. Konya Halkevi ve Anıt dergileri ile mahallî gazetelerde Konya'nın yetiştirdiği ilim adamları, sanat ve kültür hayatı ve bilhassa Hz. Mevlâna ile ilgili konularda çeşitli makaleleri çıktı.

1950'den itibaren Konya Mevlâna Müzesi'nde görevlendirildi. 22 yıl süren bu dönemde Dergâh'ta ilmi

çalışmalar yapan bütün akademisyenlerin ve araştırmacıların en büyük yardımcısı oldu. Müzedeki kitaplığın tasnif ve tanzimi, Hamuşan'daki mezar taşlarının ve kitabelerin kaydı, Konya ve çevresindeki köy ve kasabalarda bulunan, çıkarılan eserlerin, değerli yazmaların müzeye kazandırılmasında büyük emeği geçti. Konya'da açılan Turizm Bakanlığı'nın açmış oyduğu TV. Profesyonel Tercüman-Rehber Kursunda öğretim üyesi olarak görev yaptı.

1972 yılında emekli oldu. Emekliliği dolayısıyla hem zamanın Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Sabahattin Özbek ve İstanbul Milli Eğitim Mü-

Bakanın emekli olması dolayısıyla yazdığı yazı.

dürü tarafından iki ayrı yazı ile kendisine tebrik ve teşekkür edildi. Bundan sonra Necati Elgin İstanbul'a yerleşti. O yıl Tünel'de bulunan ve karakol olarak kullanılan Galata Mevlevihanesi'nin ihyası, Divan Edebiyatı Müzesi olarak yeniden kazandırılması programında bakanlık tarafından uzman olarak görevlendirildi, Mevlevihane'nin faal dönemine yakın şekilde restorasyonuna nezaret etti.

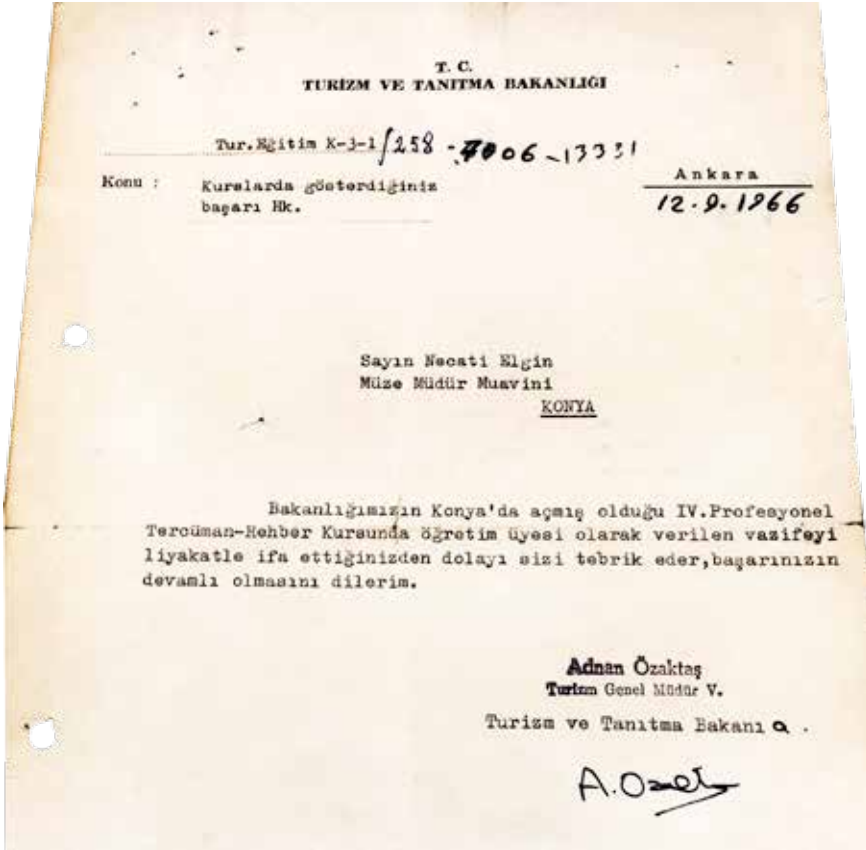
Hamuşan bölümünün Halet Efendi Kütüphanesinin, semahane-nin tanziminde, Galata Mevlevihanesi'nin demirbaşında bulunan çeşitli yerlere dağılmış değerli eserlerin, Mevlevî yadigârlarının yerlerine yerleştirilmesi ve envanterinin yapılp sergilenmesinde yönetici olarak çalıştı. Gerek Halet Efen-di Kütüphanesindeki eserlerin, gerek kabristanında yatan, mezar taşları bulunan veya kaybolmuş Mevlevî büyük-

lerinin tespitini ve kayda geçirilmesini sağladı.

Merhumun Konya'da, Anıt dergisinin 24. sayısında yayımlanan, "Trabzonî Şeyh Ahmet Dede" başlıklı makalesi, son derece önemli bir makaledir. O bu makalesinde, Köseç Ahmet Sultan ile Trabzonî Ahmet Dede'nin aynı şahıs olduğunu ispat etti. Ve böylece büyük bir yanlışlığı tashih etmiş oldu. Âşık Şem'i'nin kabrinin bulunmasından sonra, kemiklerini bizzat yeniden kefenleyip bugünkü kabrine koyan da odur.

İlerleyen yaşına rağmen daima Türk kültürüne ve sanatına bir şeyler katmaya çalışan bu kıymetli insan 27 Nisan 1977'de İstanbul'da vefat etti ve Zincirlikuyu'da aile kabristanında toprağa verildi.

Mustafa Necati Elgin'nin hayatını neşrettikten sonra onunla ilgili pek çok yayın yaptım. Akademik

Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'nın yazısı

Bismillahirrahmanirrahim

Hak-ı pâyi Mevlâna Hazret-i destgirkuhl-i Çesm-i abduhu Necatü'l-Hakir
"Mevlâna'nın ayağının tozu yardımcım gözümün sürmesi Allah'ın kulu hakir Necati" (kendi el yazısıyla).

Sayfalar' da özel sayılar çıkardım. Benim bu gayretimi gören oğlu Ahmet Güner Elgin Bey, babasının arşivinin büyük bir bölümünü "Senin babamın arşivini benden daha iyi değerlendireceğine inandığım için bunları sana gönderiyorum" diyerek bana gönderdi. Onun gönderilen arşivinin kısa bir envanteri şöyle: 1. III. Selim (İlhami), 2. Divan-ı Emrah, 3. Bir deftere aldığı bazı önemli notlar, 4. Mevlâna Dergâhındaki kitabeler defteri, 5. Büyük bir deftere kaydettiği notlar, yazışmalar, mektuplar ve resimler arşivi, 6. Mesnevihan Derviş Ali şiiirleri ve bazı notlar, 7. Bir cönk ve kartpostallar defteri, 8. Mevlevi Mektupları, 9. Osmanlıca ve yeni harflerle yazılan diğer mektuplar, 10. Makaleleri bulunan bazı mevkuteler, 11. Selçuklu ve Osmanlı sultanları, İplikçi Medresesi, 12. Mesnevî Şarihi Hasan Talibi Dede'nin bir mesnevî şerh örneği, 13. Bazı önemli vesikalar, 14. Ayrıca yazma eserlere verilen bazı belgeler (Ulaşılmadı). Mevlevî mektupları uzun süre Akademik Sayfalar' da neşredildi. Osmanlıcadan Ali Işık Hoca'ya çevirttim. Sonra bunları "Mevlevî Mektupları" adıyla kitap olarak bastırdık. Kitabın ikinci baskısı da Kamil Uğurlu Bey Karaman Belediye Başkan'ı iken yaptı.

Onun bazı neşredilen makaleleri de şunlardır:

- "Dil ve Tarih Bakımından Çelebi

ve Çelebilik", Konya, VIII (83) Şubat 1946, s. 10-14.

- "500 Yıl Önce Konya'nın Yetiştirdiği Bir Musiki Üstadı", Konya, XI (118-119), s. 39-41.

- "Mevlâna Celâleddin-i Rumî'nin 676. Ölüm Yılı", Konya, XII (133-134), Kasım-Aralık 1949.

- "Şair Rasih Hakkında", Yeni Meraam, 6 Şubat 1952.

- "Hazreti Mevlâna ve Ebced Hesabı", Yeni Konya, 17 Aralık 1952.

- "Kaybettiğimiz Kıymetli Ulemandan Mehmet Bülbül Hoca", Yeni Konya, 10 Eylül 1955.

- "Hz. Mevlâna Hakkında Yazılan Menakıpnameler". Yeni Konya, 17 Aralık 1956.

- "Mevlevî Bilgini Mesnevihan Ahmet Avni Konuk", Yeni Konya, 24 Ocak 1957.

- "Hücrenişin Mehmet Dede". Yeni Konya, 10 Ekim 1937.

- "Konya Müzesi Yazmalarından Mürşidü't-Talibin", Anıt 2 (20-21), Mart-Nisan 1957, s. 15-23.

- "Sultanü'l-Ulemâ'nın Merkadi", Anıt, 3(22-23), Mayıs- Haziran 1958, s. 16-18.

- "Merhum Muhlis Koner", Yeni Konya, 28 Ocak 1959.

- "Tırabzonî Şeyh Ahmet Dede (Mesnevihan, Mutasavvıf, Şair, Fakih ve Müellif)", Anıt 4(24), Ocak-Şubat 1959, s. 16-18.

- "Mesnevî Beyitleri", Anıt, 4 (25), Haziran 1959, s. 27-28.

- "Mevlâna Dergâhı'nın En Sadık Hücrenişini (Mehmet Dede)", Anıt, 5 (27), Mayıs 1960, s. 13-14.

- "Mehmet Sa'it Hemdem Çelebi ve Sadrazam Mustafa Reşit Paşa", Anıt, 6 (28), Nisan 1961, s. 5-8.

- "İsmail Ankaravî (Mesnevî Şarihi Rusühî Dede)", Anıt, 7(30), Eylül 1962, s.31-36.

- "Konya'da Hoca Hasan Camii Üzerine", Anıt, 9 (31), Mart, 1964, s. 18-20.

BABAM NECATİ ELGİN

Ahmet
Güner
ELGİN

Bizim nesil, hele Anadolu'nun köy, kasaba ve küçük şehirlerinde doğup büyüyenler şimdi anlatıldığında çok garip ve anlaşılmasız gelen bir aile içi terbiye ile yetişti. Bu terbiye kelimesinin içine, gelenek ve göreneklerden kaynaklanan sert, Değişmez ve tartışılmaz bir uygulamayı yerleştirilebilirsiniz. Yaşımız kaç olursa olsun, babalarımız bize biraz erişilmez, konuşulmaz ve korkular bir kişilik olarak görünürlerdi. Konuşmak, şakalar yapmak, isteklerde bulunmak aklımızın ucundan bile geçmezdi. Sorarsa, o da sıkılarak ve alçak sesle cevap verir, başımızı öne eğerek konuşurduk. Çok acil ve muhakkak karışlanması gereken bir ihtiyacımız olursa annemizi araya koyardık. Şimdilerde çok sık rastladığımız. "baba-oğul arkadaşlığı" bize, bilmediğimiz, duymadığımız, hayal ötesi bir fan-tezi gibi gelirdi.

Türkiye'nin bütün sosyal yönleriyle, şehirler, medeni ihtiyaçlar, iletişim araçları, ulaşım gibi konularda değişmeye başladığı dönemlerin bir ara nesli olarak, ailelerimize bile sesimizi zor duyurabildiğimiz, bir kayıp nesil gibi büyüdük ve hiçbir hazırlığımızın olmadığı bir dünyanın içinde bulduk kendimizi. Ben babamla, bırakınız havadan sudan sohbet etmeyi. Ne ciddi meselelerde bile karşılıklı uzunca bir konuşma yaptığımız hatırlamıyorum. Babalarımız evlatlarına karşı ciddi, sert ve ağır görünürlerdi. Düşüncelerini öğre-

nemedik, dertlerini, sevgilerini, neşelerini anlayamadık, baba ile oğlun arasında kalın, aşılmaz ve kara bir perdeye takıldık.

Daha sonra, çok sonraları, bizler de baba olma yaş ve olgunluğuna eriştiğimiz de, eğer yaşıyorlarsa babalarımızla iki çift laf etmek şansını bulabildik. Odaya her girişinde ayağa kalkmak, yanında bacak bacak üstüne atmamak, yüksek sesle gülmemek, o kalkınca kalkmak, o oturunca oturmak, sorduğunda cevap vermek sürdürdüğümüz alışkanlığımızda.

Babam vefat ettiğinde ben 45 yaşındaydım. Aynı evde çok fazla beraber olmadık. O Konya'da, ben İstanbul'daydım. Sonra görevi İstanbul'a nakledildi, bu defa da ben Ankara'da çalışıyordum. Onu, yazıp çizdikleri ile faaliyeti ve mesleki çalışmaları ile hep uzaktandım izledim.

Eski Türk-İslâm kültürünün çok yakın takipçisiydi. Bu konuda tam bir uzmandı. Osmanlı kitabelerini okumaktan el yazması tarihi ve dini eserleri görüp, okuyup kayda almaktan, Selçuk döneminden günümüze kadar Türk halıcılığının bütün bilgileri ile donanmıştı. Bütün bunların arasında uzman olduğu konular da vardı. Mevlana konusu yaptıkları konuşmalar, tartışmalar bir hazine değerinde idi. Bu konuşma ve tartışmaların ilmi değeri ölçülemez ve kaybolup gitti.

Dışarıdan görebildiğim kadarıyla diyebilirim ki, hayatını işine,

Ahmet Güner Elgin

yani Konya'da Mevlâna Müzesine, İstanbul'da Galata Mevlevihane'sine, asıl mesleği alan ilkokul öğretmenliği sırasında da gençlik enerjisini binlerce genç çocuk için harcadı. 40 seneyi aşan çalışma hayatında bir gün bile tatil yapmamıştır. Pazar günleri de dâhil kardeşlerim babamı, hiçbir zaman evde görmemişlerdir. Vasıtaya binmez, mevsim ve mesafe ne olursa olsun yürürdü. Hiçbir zaman paltosu olmadı. İşinden başka merakı, kitaplarından başka lüksü yoktu. Az yer, az uyurdu. Müthiş bir hafızası vardı. Konya Mevlana Müzesindeki ve Galata Mevlevihane'si Halet Efendi Kütüphanesindeki yüzlerce yazma eser ezberinde idi, Her zaman, Türkiye'nin her yerinden ziyaretçileri olurdu. Genç asistanlardan uzman profesörlere ve yabancı ilim adamlarına kadar Türk-İslâm kültür hayatı ile ilgili her konuda bilgi için gelenlere heyecanla hizmet eder. Yardım eder, bütün bilgisini ve imkânlarını onlar için seferber ederdi.

Ben babamın, devlet malı karşısındaki hassasiyetini kimsede

görmedim, müzelere çeşitli yollardan gelen eserleri hemen kaydeder, envanterini hazırlar, ilgili devlet kurumlarına haber verirdi. Konya'ya yakın köylerden birinde bulunan bir Roma dönemi lahdini haber alınca oraya gidip. Güvenlikçiler gelinceye kadar lahdin başında sabahladığını hatırlıyorum.

Kayıp zannedilen pek çok yazma eseri bulup çıkarmış, okumuş, kaydını tutmuş ve devletin ilgili makamlarını haberdar etmiştir. Bütün bu çalışmalarını milli kültür için yapmış, kendini reklam etmemiş, tam bir devlet sadakati ile hareket etmiştir. Elinde ve evinde, hiçbir yazma eser, padişah fermanı, Roma veya Bizans altın sikkesi yoktu. Elinden geçen binlerce eser, hemen teferruatı ile devletin kayıtlarına işlenmiştir.

Osmanlıca'yı çok iyi bilir ve yazardı. Güneşten önce uyanırdı. Ölüncüye kadar beş vakit namazını aksatmamıştır. Gösterişten uzat ibadet ederdi. Hacca gitti. Belki de hayatının en büyük mutluluğu mukaddes topraklara yaptığı bu ziyaretti.

Babası Sarıkamış'ta, büyük abisi (17 yaşında) Çanakkale'de şehit oldular. Üç erkek kardeşi de askerde. İlk ablası vardı. Onlarda askerle evlendiler. Kendisi de bir asker kızı ile evlendi. İki kız, bir erkek, üç evladı oldu. Torunu olmadı. Gazetelerde ve dergilerde makaleleri ve dizi yazıları çıktı. Tek kitabı var. Çok sevdiği, adeta hayranlıkla bağlı olduğu Üçüncü Selimle ilgili olan bu kitap Türkiye'de konusundaki ilk eserdir.

Vefatında Türkiye'de değildim. Yıkandı, abdest aldı, el ve ayak tırnaklarını kesti. Temiz giyindi ve evindeki divana, her zamanki yerine oturdu. Annemi ve kardeşlerimi yakındaki bir akrabaya gönderdi. Ve oturduğu yerde, sakince ruhunu teslim etti.

Beşiktaş'taki Sinan Paşa Camii'nden kaldırılıp Zincirlikuyu'daki aile kabristanına defnedildi. Vefatından sonra, bütün dini

icaplar ailesi tarafından yerine getirildi. Öldüğünde 69 yaşındaydı.

Niksar ve Tokat, gençliğinin şehirleridir. Büyük Erzincan depreminde (26 Aralık 1939) Niksar'ın köylerinde Bereketli'deydi. Dağlar yer değiştirdi, yollar ikiye ayrıldı, kar ve soğğun yürekleri bile dondurduğu o imkânsızlıklar içinde ve saatlerce yürüyerek Niksar'a geldi. Devlet görev verdi ve Niksarlı felaketzedelerin yerleştirilmesi, iaşesi ve doyurulması için kurulan komitelerde aylarca çalıştı. Ailesini, eşinin babasının bulunduğu Konya'ya gönderdi.

Size, gözümü yumduğumda ne görüyorsam özet ve tarif olarak onu söyleyeyim:

Niksarlı bir ilkokul öğretmeni...

Divan-ı Emrah, A. Turan Erdoğan, Müjdat Özbay, M. Necati Güneş, Hasan Akar (Yayını Hazırlayanlar), 2. Baskı, Ankara, 2017

KIZI ZUHAL HANIM'IN MESAJI

Muhterem Beyefendi, bizim ailemize göstermiş olduğunuz ilgiye çok teşekkür ederim. Ben nurlarda yatsın babamı size etraflıca anlatmak isterdim, fakat gözlerimdeki rahatsızlık sebebi ile yazı yazamıyorum. Babam her şeyden önce tam bir Hz. Mevlâna aşığı bir insandı. Biz de ailece Mevlevî idik.

Babam işine çok bağlı bir insandı. Sabah evden altıda çıkar akşam eve altı buçukta dönerdi. Konya'da kaldığı yirmi yıldan fazla zaman içerisinde Hazreti Pir'e hizmet etti. Babam bizi gü-

zel bir Osmanlı Türkçesi ile yetiştirdi. Babamın vefatından sonra, Milli Eğitim Bakanlığı ve İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü anneme birer başsağlığı ve teşekkür mektubu göndermişti. Bunları hâlâ muhafaza ediyorum.

Keşke yüz yüze görüşebilsek. Size tekrar çok teşekkür eder en kısa zamanda ziyaretinize geleceğim, hürmetlerimle.

Zuhal Çehrelî

Kültür Mahallesi, Kartal Sokak
Gazeteciler Sitesi, B5 Blok,
No: 3E, Daire: 5
Ulus-Beşiktaş-İstanbul

“MERHABA YÂ CAN-I MEN”

Ona yazılan yüzlerce mektup böyle başladı:

- Merhaba ya can-ı men,
- Ruh-ı pür fütühüm efendim,
- Ya Hazret-i sahib-i makam
- Sultan-ı mini, Sultan-ı mini
- Canım Sultanım,
- Candan kardeşim, Hz. Necati,
- Merhaba ya Sultan
- Yâr-i canım, Sultanım efendim...

Ve bu şekilde bir hitapla ona mektup yazanlar herhangi insanlar değildiler: Halil Can, Niyâzi Sayın,

Mevlevi Dervîşi, Warwick Goble'nin tablosu

(Pastel boya ile çalışma, özel koleksiyondan)

Selâmi Bertuğ, Abdülbakıy Gölpinarlı, Akagündüz Kutbay, Mithat Bahari Baytur, Münevver Ayaşlı, Kemal Edip Kürkçüoğlu, ...vb.

Mektuplar çoğu zaman şöyle devam ederdi:

“Sabah namaz vakitlerinde seni düşündüğüm günler çoktur” (Halil Can)

Ve çoğu şöyle bitirdi:

“Fakiriniz de teveccühünüzün devamını bekler, ellerinizden öperim üstadım muhibb-i kerem-mutadım efendim...” (K. Edip Kürkçüoğlu)

“Ellerinizden ve ayaklarınızdan hürmet ve tazimle öperim. Muhteremim, mükerrerim, pirdaşım, efendim hazretleri.” (Münevver Ayaşlı)

Hâlbuki o, o kadar sessiz ve mahviyet içindeydi ki, tevazuun bu makamı az görülmüştür. Sabah vakitlerinde mübarek bir gölge gibi Hazretin Dergâhında oda oda dolaşır, sanki Hz. Pîr'in ruhaniyetini o odalara dağıtmak için aldığı vazifeyi yerine getirirdi. Herkes ona “hocam” diye hitap ederdi. Eski tabirlerle o, dergâhın türbedarıydı ve ona yardımcı olan bir ekibi vardı.

O gerçek bir hocaydı. Millet “hocam” dedikçe o, benzersiz tevazu-suyla, kendisinin duyabileceği mesafeden, bir “estağfurullah”, çekerd. Şu anda bile pek mütevazı bir meslek olarak kabul edilen öğretmenliği kendisine fazla bulurdu, estağfurullah demesinin sebebi buydu. Derinliği olan bir insandı ve etrafındakiler bunun farkındaydılar.

Rahmetli Mehmet Önder'i o keşfetti ve onun Konya'ya hizmetlerine vesile oldu.

Hız. Hüdaâvendigâr'ın yararı ve muhibbânı nezdinde kredisi yüksekti. Adı belli ve önemli birçok meşhur zevat (adı yukarıda zikredilen ve başkaları) ona öyle güzel mektuplar yazarlardı ki, her biri tasavvuf edebiyatının parlak örnekleri olarak kayda girmiştir. Allah onlardan razı olsun, Ali ışık ve M. Ali Uz biraderlerim bu mektupları derleyip, vasıfı bir kitap yaptılar. Kitap birkaç gerçek baskı yaptı. (Fakir de bu kitapların bir baskısını Karaman için gerçekleştirdi ve dualara vesile oldu) Marmara Üniversitesi (İstanbul) İlahiyat Fakültesi ile birçok İmam-Hatip okulu bu önemli çalışmayı müfredatlarına aldılar, ders kitabı olarak kullandılar.

Mustafa Necati Hoca köken olarak Erzurumludur. Babası Sarıkamış'ta şehit olunca, anneleri Munişe Hanım beş evlâdını kanatları altı-

na aldı ve zamanın zorluğuna direndi. Çok geçmedi, zabıt adayı (yedek subay) büyük oğlan Çanakale'ye şehit olmaya gitti, şehit oldu, evine dönemedi. Erzurum'da Ermeniler etrafa zarar vermeye başlayınca Munise ana, kalan dört çocuğuyla daha güvenli ve sakin bir yere, Tokat'a gelip yerleşti, burada nefes almaya çalıştı.

Tayin zamanı geldi ve devlet onu Konya'da bir okula, Dergâha yakın bir yerde olan Dumlupınar Okulu'na atadı. Aile için yeni bir dünyada yeni bir hayat başladı.

M. Necati Hoca ve ailesinin Konya'ya intibakları, alışmaları uzun zaman almadı. Şehrin mistik havası, moral değerleri fazlaca olan aileyi sarıp-sarmaladı. Erciş'te iken öğrendiği Arapça-Farsça ve Hüsn-i hat Konya araştırmalarında ve çalışmalarında çok işine yaradı. Adı Konya'da derin saygıyla anılır oldu. Fakat hoca, tevazu çizgisinden asla sapmadı, durumunu değiştirmede.

Sonra emekli oldu. Yine durma-

Resmin arkasındaki not:

1. Galata Mevlevî Şeyhi Atâullah Efendi, vefatı 10 Eylül 1327
2. Konya Mevlevî Şeyhi Fahreddin Çelebi, vefatı 1326
3. Bahariye Mevlevî Şeyhi Nazif Efendi, vefatı 16 Şubat 1331

SELAMİ BERTUĞ'UN⁽¹⁾ NECATİ ELGİN'E BİR MEKTUBU 1

Yayına Hazırlayan: Muammer ELDEN

Meşhur neyzenlerimizden Selami Bertuğ'un Necati Elgin Bey'e pek çok mektup yazdığı anlaşılıyor. Bunların beş tanesini arşivi arasından ayırdık. Bunlardan birkaçını tarih sırasına göre vermeye çalışacağız. Mektuplar gerçekten çok ilgi çekicidir. Selami Bertuğ'un Necati Elgin'e yazdığı bu mektuplar önemli bir belge özelliği taşımaktadır.

Aziz ve muhterem ağabeyim

Sizi sık yazdığım mektuplarla meşgul ediyor muyum bilmem. Fa-

kat içimden gelen heyecan ve özleyle hemen kaleme sarılıyorum. Huzuru ve sizleri, sohbetlerimizi öylesine özledim ki. Evvelce gönderdiğiniz mektupları tekrar tekrar okuyarak teselli bulmaya çalışıyorum. Resminiz çalışma masamda her an karşımda duruyor. Dün gece Konya'da son çektiğim renkli resimleri projeksiyonla gece yarlarına kadar seyredince hasretim bin kat daha arttı. Bilhassa Dergah-ı şerifin sabahın erken saatinde çekilen resmi pek güzel olmuş. Bu seneki eylül sohbetlerimiz unutulur gibi değil Allah tekrarını nasib etsin. Amin.

Selami Bertuğ, Necati Elgin, Niyazi Sayın

(1) Kasım 1924 yılında İstanbul'da doğdu. Erzurum'da başlayıp İstanbul'da tamamladığı orta ve lise eğitiminden sonra 1944 yılında Harp Okulu'na girdi. 1946 yılında harita subayı olarak katıldığı ordudan, 1968 yılında kendi isteği ile ayrıldı. Görevi nedeni ile Anadolu'yu yakından tanıma fırsatı buldu. Neyzen Tevfik'i tanıdıktan sonra ney ile ilgilenmeye başladı. Şevki Sezgin, Halil Can, Süleyman Erguner gibi Ney üstadlarından faydalandı. Ney yapımını ise Neyzen Hayri Tümer'den öğrendi. Ankara Radyosu'nda ilmi kurullarda ve repertuar kurulunda görev yaptı. 1966-1982 yılları arasında TRT tarafından sanatçı yetiştirmek üzere açılan kurslarda öğretmenlik yaptı. Selami Bertuğ, Hasibe Hanım'la evli olup, Gevher ve Şemsettin adında iki çocuğu vardır. Ney ve Türk Müziği ile ilgili yayınlanmış kitap ve makaleleri vardır. Neyzen Selami Bertuğ, 30 Mayıs 2004 yılında İzmir'de vefat etmiştir.

Muhterem ağabeyim sizlerin ilim ve irfanınıza müştakız. Buralarda çölde kalmış gibiyiz. Kısmet olsa da, uzun müddet yanınızda size her türlü hizmette bulunup feyziyap olabilesek. Yoksa şuanda bütün dünya ve nimetleri gözümde nokta bile değil. Aradığımız susadığımız tek şey manevî zevk ve neşedir. Fakir bu meyanda o kadar cahil ve bi haberim ki, Yalnız samimi bir iştiyak ve hasretim var. Pür hata ve suziyak olduğumunda farkındayım. Fakat ne çare ki o büyük kapıyı artık mesken edindik. Hayatta hiçbir şey o kapı kadar bana huzur vermiyor. Bir ayrılık ateşi fakiri devamlı yakmada. Bir iki satırla da olsun szi büyükle- rimle dertleşmemi hoş görürsünüz

herhalde. Allahıma şükürler olsun ki maddeye müteallık hiçbir sıkınım ve endişem yok. Sizlerden istirhamımız huzur-u Pir'de biz kemter kullarımızı da kalbinizden bir an geçirivermeniz. Allah sizden razı olsun.

Konya rehberi meyânında çalışmalarım devam ediyor... Kıymetli yardımlarınızı istirham edeceğim. Kıymetli ve muhterem ailenize hürmet ve selâmlarımızı bildirir, fakir de hürmetle ellerinizden ve her gün o mübarek topraklar üzerinde dolaşan ayaklarınızdan operim.

Hizmetkarınız S. Bertuğ

14.11.1965

Ankara

14-11-1965
Ankara

Ağabeyim muhterem ağabeyim
Gibi size yazdığım mektuplarla mesgul
beliyormuyum bilmem. Fakat içinden
gelen heyecan ve özleyişle benim halime
sarılıyorum. Huzuru ne sizleri, sahabet-
lerimizi özlemle özledim ki. Enselce
gönderdiğim mektuplara tekrar tekrar
okuyarak teselli bulmaya çalışıyorum.
Kamunun çalışma masasında her an
kayınurda duruyar. Dün gece Kampanda
pan çektiğim renkli resimleri Projeksi-
yonla gece yanlarında kadar sey-
redince hareketin bir hat daha arth.
Bilhassa Deryâni serifenin salubun
erkek saatinde çekilen resmi pek
güzel olmuş. Bu seneki yılın sahabet-
lerimiy unutulur yılı değil. Allah
tekrarına nasih etsin. Amin.
Muhterem ağabeyim sizlerin ilmi ve
irfanınıza müştakız. Buralarda çölde
kalmış gibiyiz. Kısmet olsa da, uzun
müddet yanınızda size her türlü hizmette
bulunup feyziyap olabilesek. Yoksa şu-
anda bütün dünya ve nimetleri gözüm-
de nokta bile değil. Aradığımız